

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Mgr. J. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2023, č. j. 10.01-000427/23-002, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2024, č. j. 10 A 137/2023 - 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2023. Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla tak, že „*n e u r č u j e ž a d a t e l i J . H . a d v o k á t a k p o s k y t n u t í b e z p l a t n é p r á v n í s l u ž b y d l e § 1 8 c z á k o n a o a d v o k a c i i*“ (podle obsahu zamítla jeho žádost o určení advokáta – pozn. soudu). Žalovaná své rozhodnutí odůvodnila tím, že ústavní stížnost, kterou má žalobce v úmyslu podat proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 5. 2023,

č. j. 8 Co 125/2023 - 119, by byla zjevně neúspěšná a ze strany žadatele se jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování či bránění práva ve smyslu výše citovaného ustanovení zákona.

[2] Při posouzení věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Usnesením Okresního soudu v Děčíně ze dne 1. 6. 2022, č. j. 49 EXE 1205/2020 - 31 byl zamítnut návrh povinného (žalobce) na zastavení exekuce ze dne 8. 4. 2022. Toto usnesení bylo doručeno prostřednictvím soudního exekutora dne 20. 6. 2021 do datové schránky žalobce fikcí. Usnesení obsahovalo zákonné poučení o opravném prostředku, který se podává do 15 dnů ode dne doručení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem prostřednictvím Okresního soudu v Děčíně. Žalobce proti tomuto usnesení podal odvolání, které však doručil dne 4. 7. 2022 do datové schránky soudního exekutora. Soudní exekutor, jenž považoval zaslané odvolání za pouhé uvědomění, je pak postoupil Okresnímu soudu v Děčíně až na jeho výzvu dne 14. 12. 2022. Tento soud pak odvolání žalobce usnesením ze dne 11. 1. 2023, č. j. 49 EXE 1205/2020 - 91 podle § 208 odst. 1 o. s. ř. jako opožděné odmítl. Krajský soud v Ústí nad Labem pak usnesením ze dne 31. 5. 2023, č. j. 8 Co125/2023-119, zamítl podle § 219 o. s. ř. odvolání žalobce proti poslední uvedenému usnesení a toto usnesení potvrdil. Korigoval přitom některá skutková zjištění soudu prvního stupně (datum doručení exekučního usnesení opravil na 20. 6. 2022 a datum podání odvolání na 23. 11. 2022), ovšem bez vlivu na výsledek posouzení věci.

[3] Při výkladu pojmu „zjevně bezdůvodné uplatňování práva“ vycházel městský soud primárně z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021 - 30. Zde soud postavil na roveň kategorii zjevné neúspěšnosti návrhu podle § 36 odst. 3 s. ř. s. a zjevně bezdůvodného uplatňování práva podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii. *[P]odstatou obou institutů je neustanovit zástupce a nebradit jeho náklady z veřejných financí pro zbytečnost a nedůvodnost takového postupu. I kdyby byl zástupce ustanoven, jeho jakákoliv aktivita by nemohla vést k úspěchu ve věci. Přestože je slovní vyjádření obou ustanovení jiné, jejich význam je v zásadě shodný, pouze pojem použitý v zákoně o advokacii lze považovat za o něco málo širší. Na praktickém příkladu pak uvedený pojem vyložil i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72. „[V]lastnost zjevně neúspěšného návrhu, kterou zákonodárce vyjádřil pojmem zjevně, je třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou na první pohled, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjiřitelná. Takovým zjevně neúspěšným návrhem může být např. opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení.“*

[4] Kromě těchto obecných východisek vzal pak městský soud v úvahu i usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 669/09, jímž Ústavní soud ve skutkově obdobné věci, v níž byl opravný prostředek rovněž podán k nepřislušnému orgánu soudní moci, ústavní stížnost tehdejšího stěžovatele odmítl. Tuto judikaturu poté následoval i Nejvyšší správní soud (rozsudek ze dne 21. 12. 2016, č. j. 7 As 274/2016 - 16) a Nejvyšší soud (usnesení ze dne 14. 12. 2016, č. j. 22 Cdo 4459/2015). Existuje zde tedy ustálená judikatura obecných soudů, které vycházely z vyloženého názoru Ústavního soudu na stěžejní otázku žalobcovy exekuční věci – tj. na otázku včasnosti opravného prostředku uplatněného u nepřislušného orgánu soudní moci. Jedná se o aplikaci jednoduchých

pokračování

procesních pravidel, nejedná se o otázku skutkově či právně složitou, která by vyžadovala rozsáhlou či složitou právní argumentaci a následné hodnocení. Jakkoliv tedy z obecného hlediska jistě nelze předjímat, jak Ústavní soud rozhodne o ústavní stížnosti, přesto výše citovaná judikatura podle názoru městského soudu neposkytuje prostor k pochybnostem o opožděnosti žalobcovy odvolání. Městský soud nepřehlédl, že žalobce v části IV. směřoval svoji argumentaci proti zákonnosti rozhodnutí vydaných civilními soudy (nicotnost usnesení Okresního soudu v Děčíně vydaného v prvním stupni či vady v doručení tohoto usnesení), dle jeho názoru však posouzení těchto otázek nespadá do pravomoci správních soudů.

[5] Městský soud vzal dále v úvahu, že Ústavní soud má dlouhodobě zdrženlivý přístup k zásahům do bagatelních sporů. V případě žalobce se spor týká exekuce vedené pro částku 3 105 Kč a žalobci byla výkonem zabavena vrtačka, klávesnice a čelovka v celkové hodnotě několika málo set korun. Tato úvaha však představuje jen další korektiv při posouzení, zda by Ústavní soud v žalobcově věci mohl případně shledat natolik výrazný zásah do jeho práv, aby zde byl vůbec předpoklad pro věcné projednání ústavní stížnosti. Za této situace vyhodnotil městský soud rozhodnutí žalované jako zákonné.

[6] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Konkrétně však namítal pouze to, že usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 1. 6. 2022, č. j. 49 EXE 1205/2020 - 31 je nicotným právním aktem založeným na irelevantní aplikaci práva. Proto odvolání proti němu podané nemohlo být opožděné, a tudíž ani ústavní stížnost nemůže být zjevně bezúspěšným uplatňováním práva. Nicotnost uvedeného usnesení spočívá dle názoru stěžovatele v tom, že exekutor nebyl aktivně legitimován k postoupení podání uplatněného žalobcem podle § 68 exekučního řádu jako „návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu MV“ k rozhodnutí Okresnímu soudu v Děčíně, a z téhož důvodu nebyl tento soud příslušný přijmout podání žalobce, překvalifikovat jej na „návrh na částečné zastavení exekuce“ a podle § 268 o. s. ř. o něm rozhodnout. Další skutečností, která činí dle názoru žalobce usnesení nicotným, je způsob jeho doručení. Toto usnesení bylo doručeno stěžovateli z datové schránky soudního exekutora, aniž by bylo opatřeno konverzní doložkou a nebylo tak jasné, zda vůbec a pod jakým číslem datové zprávy bylo toto usnesení odesláno z datové schránky Okresního soudu v Děčíně a zda bylo v nezměněné podobě přeposláno do datové schránky stěžovatele. Z toho stěžovatel dovozuje, že v daném případě nedošlo k platnému doručení do jeho datové schránky, a tudíž lhůty spojené s účinkem doručení v tomto případě neběžely. Navrhl proto, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena městskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaná uvedla, že stěžovatel ani na výzvu soudu neuvedl řádně důvody své kasační stížnosti, neboť těžiště svých námitek stále směřuje vůči rozhodnutím civilních soudů, aniž by se jakkoliv věnoval vadám napadeného rozsudku. Žalovaná je proto toho názoru, že podmínky pro věcné projednání kasační stížnosti nejsou splněny. Pro případ, že by Nejvyšší správní soud přeci jen shledal kasační stížnost projednatelnou, pak navrhl, aby byla jako nedůvodná zamítnuta.

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu fakticky uplatněného stížnostního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není

důvodná. Úvodem předesílá, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu a námitky zde uplatněné by tedy měly směřovat výhradně proti důvodům, na nichž krajský soud (zde městský soud) své rozhodnutí postavil. Úroveň argumentace obsažené v kasační stížnosti pak předurčuje i rozsah a kvalitu odpovědi Nejvyššího správního soudu na posuzované skutkové či právní otázky.

[9] V tomto směru je třeba dát zapravdu žalované, že kasační stížnost je na samé hranici projednatelnosti, neboť většina námitek stěžovatele je zaměřena na průběh řízení před civilními soudy a jen velmi okrajově se dotýká napadeného rozsudku. Při přísnějším posouzení by tak připadalo v úvahu i odmítnutí kasační stížnosti z důvodu uvedeného v § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se nakonec rozhodl přistoupit k věcnému posouzení uplatněných námitek, byť pouze v omezeném rozsahu, daném spíše potřebou dovysvětlit některé závěry městského soudu, než potřebou komplexně je kriticky posoudit. Nosným důvodům, na nichž městský soud napadený rozsudek postavil, se totiž stěžovatel v kasační stížnosti nevěnuje.

[10] Jak bylo již uvedeno výše, stěžovatel opakovaně namítá, že usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 1. 6. 2022, č. j. 49 EXE 1205/2020 - 31 je nicotné, neboť soud s ohledem na obsah stěžovatelova návrhu rozhodoval o jiném předmětu řízení, než který byl v tomto návrhu vymezen. Další důvod nicotnosti pak stěžovatel spatřuje ve vadném doručení tohoto usnesení. Z uvedeného pak dovozuje, že nemohl podat odvolání opožděně, neboť dle jeho názoru není odvolání proti nicotnému rozhodnutí limitováno žádnou lhůtou, navíc při vadném doručení mu lhůta k odvolání vůbec nemohla začít běžet.

[11] K tomu Nejvyšší správní soud úvodem uvádí, že sdílí názor městského soudu, podle něhož není v jeho pravomoci přehodnocovat závěry civilních soudů k těmto otázkám. Přesto považuje za vhodné přičinit k nim alespoň v obecné rovině několik vysvětlujících poznámek. Nicotnost rozhodnutí je pojmem z odvětví správního práva, který není přenositelný do soudního řízení. Definice nicotnosti je obsažena v § 77 správního řádu a primárně je podmíněna absolutní věcnou nepřislušností správního orgánu k rozhodnutí ve věci. V občanském soudním řízení způsobuje nedostatek věcné příslušnosti a s tím spojený nedostatek pravomoci tzv. zmatečnost řízení, jejímž následkem je vydání zmatečného rozhodnutí, které má ovšem jiné právní důsledky než nicotné rozhodnutí správní.

[12] Zatímco nicotné správní rozhodnutí nemá žádné právní účinky od samého počátku, neboť se na ně hledí jako na neexistentní, zmatečné soudní rozhodnutí existuje a je účinné do doby, než je soudem k tomu příslušným zrušeno. Proti zmatečnému rozhodnutí soudu prvního stupně je tudíž třeba podat odvolání v zákonem stanovené lhůtě stejně, jako proti jakémukoliv jinému soudnímu rozhodnutí, jinak zbývá pouze cesta žaloby pro zmatečnost podle § 229 o.s.ř. Stěžovatel se tedy mylí, pokud s domnělými vadami usnesení soudu prvního stupně spojuje nicotnost rozhodnutí a stejně tak se mylí, pokud má za to, že by ho tyto vady mohly zbavit povinnosti podat proti němu odvolání v zákonem stanovené lhůtě. Případné vady v doručování pak ani nicotnost rozhodnutí ve správním řízení, ani zmatečnost rozhodnutí v řízení soudním způsobit nemohou, neboť se samotného rozhodnutí nijak nedotýkají. K tomu je dále nutno podotknout, že pokud byl stěžovatel s rozhodnutím soudu prvního stupně prokazatelně seznámen, běžela mu lhůta k uplatnění

pokračování

odvolání ode dne jeho oznámení bez ohledu na skutečnost, zda bylo doručení rozhodnutí zatíženo nějakou vadou či nikoliv, samozřejmě za předpokladu, že byl o lhůtě a místu k podání opravného prostředku řádně poučen.

[13] Stejně jako městský soud ani Nejvyšší správní soud nemá pravomoc přezkoumávat ve správním soudnictví zákonnost rozhodnutí civilních soudů, v daném případě to však ani nebylo třeba. *Ratio decidendi* usnesení vydaných v exekučním řízení Okresním soudem v Děčíně pod č. j. 49 EXE 1205/2020 - 91 a Krajským soudem v Ústí nad Labem pod č. j. 8 Co125/2023-119 totiž spočívalo v tom, že stěžovatel i přes řádné poučení podal odvolání u nepříslušného orgánu a soudu věcně, místně a funkčně příslušnému bylo jeho odvolání postoupeno až po uplynutí zákonné lhůty k jeho podání. Žalovaná se s těmito důvody při posuzování žádosti stěžovatele o určení advokáta pro podání ústavní stížnosti ve svém rozhodnutí řádně vypořádala a velmi pečlivě, s odkazy na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího soudu i Ústavního soudu, tak učinil i městský soud. Nejvyšší správní soud tak nemá v tomto směru napadenému rozsudku co vytknout. Výše uvedené námitky stěžovatele vůči rozhodnutí civilních soudů přitom nemohly mít za výše popsané situace na závěry žalované ani krajského soudu žádný vliv.

[14] Napadený rozsudek je zákonný, Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti němu podanou podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. zamítl.

[15] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, žalovaná byla ve věci úspěšná, nevznikly jí však náklady přesahující rámec její běžné úřední činnosti; Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. května 2025

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu